

A hazai halgazdálkodási szakigazgatás jelentős erőfeszítéseket tesz a magyar ágazati érdekek képviselésére az EU-ban. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk ennek az érdekképviselési munkának a főbb irányait és eredményeit az elmúlt 2017. évben.

Régen jártunk Tiszasülyön a Tiszahalker Kft.-nél, ahol a Kovács Zoltán ügyvezető igazgató által vezetett kis csapat – 18-an gondozzák a 420 hektáros tógazdaságot – évről évre helyt áll, és termeli a jó minőségű pontyot, és más halfajt.

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) folyamatosan bővíti információs szolgáltatásait, így az eddigi statisztikai jelentések és lekérdezhető adatbázisok mellett elindította térképi adatszolgáltatását is.

Halászati Lapok

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet Lapja | Szerkeszti: Szerkesztő Bizottság | Felelős szerkesztő: Hajtun György
Ez a lapszám a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával készült.

A Magyar
Mezőgazdaság
melléklete

XIX. évfolyam
2018. február

„A tagság egészének az érdekeit képviseljük”

Új szervezet, új kihívások – ezek jellemezték az elmúlt fél évet az érdekképviselés életében. Sziráki Bence, a Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet (MA-HAL) ügyvezető igazgatója gyorsan felnőtt ahhoz az új feladatkörhöz, amit a szakmaközi szervezet megalakulása hozott magával.

• *Igazgató úr, fél éve, hogy megkapta a kinevezését, és mondhatni, igen sokféle feladat megoldásával szembesült. Hogyan élte meg ezt az időszakot?*

– Új időket élünk, amihez új kihívások is párosulnak. Ebből adódóan szerencsém is volt, hiszen én egy „szűz” területet vettem át, így a tanulás időszaka nem csak engem, hanem az egész szervezetet érintette. Köztudott, hogy tavaly június 12-én alakult meg a szakmaközi szervezet, így azt mondhatom, hogy együtt nőttünk fel a feladatok megoldásához. Az elején még alapjaiban kellett átszervezni a tevékenységet, és a háttérben megteremteni a szükséges pénzügyi feltételeket. A MA-HAL ügyvezetése is gyarapodott az elmúlt időszakban, hiszen kezdetben Balogh József tiszteletbeli elnök és Bozánné Békefi Emese dolgozott mellettem, s tavaly egy titkárnővel és egy marketingszakemberrel is „gazdagodtunk”. Az idei évtől pedig a Minőségi Magyar Hal védjegy irodavezetője is itt dolgozik a székházunkban. Egyre több a feladat, amit igyekszünk jól megoldani.

• *És hogyan érzi most magát?*

– A magyar halászati ágazat kicsi, de igen fontos ágazata a hazai mezőgazdaságnak, állattenyésztésnek. És bár kicsi az ágazat, igen sokszínű, hiszen kicsitől a nagy cégig, a változatos tevékenységektől a haltermelésig minden megtalálható a szervezetben. A tagság azt várja el tőlünk – teszem hozzá, joggal – hogy minden tag érdekeit képviseljük, de nem könnyű mindenkinek eleget tenni, mivel sokféle érdeket kell összehangolni,

egyben képviselni. Azt gondolom, hogy az érzéseimmel szabad a legkevesebbet foglalkoznom, mert erre nincs idő. Ennek ellenére úgy érzem, hogy a kezdeti bizalmatlanság mára feloldódott, s ez további erőt, lendületet adott a munkához. Persze, nehéz volt megszoknom ezt a terheltséget, sokat kellett túlóráznom, de az utóbbi időben már sikerült optimalizálnom a feladatokat, és sokkal jobban be tudom osztani az időmet. Tiszteletbeli elnök úr sokat segít tanácsaival a tapasztalatából eredően, és olyan dolgokra hívja fel a figyelmemet, amelyekre nem gondoltam. De segít bizonyos feladatok megoldásában is. Az elnökségről is csak azt mondhatom, hogy támogatnak a munkámban. Németh István elnök úrral szinte napi a kapcsolat, s az elnökségtől kapott feladatok végrehajtásában is azt érzem, hogy a testület tagjai is mögöttem állnak. Ez azért fontos, mert új ember lévén most építem ki a kapcsolatokat, s ebben az elnökség tagjainak a tapasztalataira, kapcsolataira is támaszkodhatok.

• *Milyen feladatokat kellett megoldaniuk?*

– Amikor idekerültem, Dr. Szathmári László ügyvezető igazgató úrral dolgozhattam, aki szintén – úgy mond – egyengette az utamat, és sok új tapasztalattal gazdagodtam. A szakmaközi szervezet létrehozatala igen sok adminisztrációval járt, hiszen a két egyesülő szervezetnek mérleget kellett készítenie, a Fővárosi Törvényszéknek több hiánypótlási igénye volt, össze kellett hívni a közgyűlé-

Sziráki Bence: új időket élünk, amihez új kihívások is párosulnak

seket, le kellett bonyolítani az összeolvadást, s mindemellett a napi munkát is el kellett látni. Ami szintén nem volt kevés, mert egy sor jogszabálytervezetet kellett véleményezni, sajtótájékoztatókat kellett szervezni, tárgyalásokon kellett az ágazat érdekeit képviselni. Szathmári László igazgató úr a nyugdíjazásáig vitte a vállán a munka nehezét, de aztán már nekem kellett helytállnom. A halfogyasztás népszerűsítése, a védjegy bevezetése sok munkát adott, hiszen a védjegy sza-

▶ bályozásában még most is szükség van finomításra. Terveink szerint márciusban már minden érintett pályázhat a védjegy használatára. De további áthúzódó feladatokról is szólni kell. Nagy sikert értünk el azzal, hogy az Országgyűlés, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara javaslatát elfogadva – ezt a javaslatot a MA-HAL is véleményezte –, módosította a vízkészletjárulék mértékét, s tulajdonképpen vkj-díjfizetési mentességet kapott az ágazat azzal, hogy hektáronként 25 ezer köbméter, illetve kutak esetében 400 ezer köbméter víz használatáig nem kell fizetni. Idén január elsejétől 27-ről 5 százalékra mérsékeltek az élő hal és a halhús áfáját. A Miniszterelnökséggel ugyancsak jó kapcsolatot sikerült kiépíteni, s a MAHOP-pályázatok kiírásánál a MA-HAL-véleményeket, -javaslatokat is figyelembe vették, így a pályázóknak kedvezőbb feltételeket kell teljesíteniük. Azt gondolom, hogy a MAHOP-pályázatoknál az idén már megtörténnek az első kifizetések. Nagy feladat áll előttünk abból a szempontból, hogy szeretnénk, ha a vízdíj mértékét is csökkentené a kormány, amelyhez az szükséges, hogy a Belügyminisztérium rendeletét módosítsák. Az ágazat nehezen tudná kitermelni a halgazdálkodási célra használt víz díját, ami nem azonos a vkj-val.

• *Maradjunk még a tavalyi évnél. Nem könnyű jogszabálytervezeteket véleményezni, a szakmai problémákkal tisztában lenni. Hogyan sikerült ezekkel a feladatokkal megbirkózni?*

– Mint minden kezdet, ez is nehéz volt. De segítettek az elnökségi tagok, a tiszteletbeli elnök úr, az elnök úr, és ma már egyre kevesebbet kell módosítanom a javaslatokon. Ezt is meg kell és lehet tanulni. Hozzáteszem, hogy a külkapcsolatok is nagyban hozzájárulnak ahhoz, hogy érvényesüljünk. Tudjuk magunkról, hogy kicsi ágazat vagyunk, egyedül nem tudunk eredményesek lenni, ezért összefogásra van szükség az olyan szervezetekkel, mint a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara, a MOHOSZ és a MAGOSZ. A Földművelésügyi Minisztérium Horgászati és Halgazdálkodási Főosztályával, a Miniszterelnökség Irányító Hatóságával, az Agrármarketing Centrummal és a Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatallal pedig kiemelkedően jó az együttműködésünk.

• *Sikerült-e a működéshez szükséges anyagi háttér megteremtése?*

– A nyugdíjba ment igazgató úr rendeltette a szövetség anyagi ügyeit, de az összeolvadás miatt az év utolsó negyedében adódtak pénzügyi nehézségek. Hozzáteszem, hogy a szakmaközi szervezet-

nek is a tavalyi volt a „nulladik” éve, ami azt jelentette, hogy nem tudtuk jól felmérni az anyagi szükségleteinket és a lehetőségeinket. De, lekopogom, túl vagyunk ezen, s az idei évre már sokkal biztonságosabb költségvetéssel rendelkezünk. A tagdíjakból tudjuk finanszírozni az iroda fenntartását, minden egyéb programunkra pedig pályázati forrásokat szeretnénk szerezni. A költségvetésünkről még annyit megjegyeznék, hogy nagyon nagy segítséget kapunk *Szabó Krisztiántól*, a Dinnyési Halgazdaság Kft. ügyvezetőjétől, aki bérleti díj címen évi 8 millió forintot fizet be a szervezet kasszájába. Ez pedig azért nagy szó, mert 100 hektáron, eléggé mostoha körülmények között folyik Dinnyésen a haltermelés, és tulajdonképpen a múlt évi nehézségeinktől a dinnyési befizetés mentett meg. A tavaly decemberi közgyűlésen is szóba került, hogy a tagságnak nagyobb mértékben kellene hozzájárulnia a szövetség működéséhez, mert ha 100 hektárról kitermelhető a 8 millió forint bérleti díj, akkor a 26 ezer hektárról bejövő 17 millió forint tagdíj arányában kevésnek tűnik. Ugyanakkor azt is látni kell, hogy az ágazat jövedelemtermelő képessége alacsony, és más kötelezettségek is vannak (lásd kamarai tagdíj, útdíj stb.), így óvatosan kell bánni a tagdíjemeléssel. Arra kell koncentrálnunk, hogy minél többen lépjenek még be a szakmaközi szervezetbe. Jelenleg mintegy 150 működő halas cég van, így mintegy félszáz potenciális tagjelöltünk lehet. A másik bevételi forrásunk a pályázati pénzekből lesz, s reményeink szerint stabilizálhatjuk a működésünket.

• *Említette, hogy alacsony az ágazat jövedelemtermelő képessége. Javulhat-e a helyzet ezen a téren?*

– Szerintem igen. Nagy segítség, hogy 2018. január 1-jétől az élő hal és a halhús áfakulcsa 22 százalékkal csökkent, és reményeink a fogyasztói árban megjelenő árcsökkenés a halfogyasztás növekedését eredményezi, továbbá a horgászok halvásárlása is növekedést mutat. Mindezt viszont a termelés növelését is maga után vonja. Ha a vízdíj mértékét is sikerül mérsékelni, akkor kedvezően alakulnak a termelési körülmények. S mint már említettem, az idén a MAHOP pályázati pénzek kifizetése lendületet kap, ami azért nagy szó, mert összességében 16 milliárd forint pályázati pénz áll rendelkezésre az ágazat szereplői számára. Ez több, mint az ágazat egész évi teljesítménye, ami 12-13,5 milliárd forint.

• *Önöknek többet kell foglalkozniuk az ágazat gazdasági tevékenységével is. Hol kell erősíteni?*

– Kezdeném azzal, hogy igen kevés a halászat szakmunkás-, a halászmester-utánpótlás, ezért az oktatásra nagyobb hangsúlyt kell helyezni, mert néhány év múlva komoly gondot jelent majd a szakmunkáskész hiánya. Növelni kell a szaporított halfajok számát, amivel a horgászok igényeit tudjuk kielégíteni. A keszgefélékre, a balinra már komoly horgász igény mutatkozik. A termelés intenzitását is növelni kell, mert jelenleg a tógazdaságokban túlságosan is extenzíven folyik a haltermelés. Magyarán nagyobb népesítési sűrűsége van szükség 1 hektárra vetítve, mert úgy nagyobb mennyiségű hal termelhető. Jó hír ezen a téren, hogy több intenzív üzemet építenek pályázati forrás segítségével. A feldolgozók száma is gyarapodni fog, ezzel pedig a halak feldolgozottsági szintje növekszik. A lakosság nagy része konyhakész haltermékekre vágyik, ehhez viszont szükség van akár mozgó, akár helybeli halárusító egységekre. Tudom, hogy mindehhez sok pénzre van szükség, de az ágazat számára komoly tőkeinjekciót jelent a MAHOP forrása. Elértük, hogy egy-egy telephelyre több pályázatot is beadhatnak, így a gazdálkodók nincsenek arra kényszerítve, hogy egyetlen nagy projektben gondolkodjanak.

• *Tavaly óta többször hírt adtunk arról, hogy a horgászokkal, a MOHOSZ-szal szoros együttműködés alakult ki. Vannak-e új fejlemények?*

– Való igaz, hogy tavaly tovább erősödött az együttműködésünk a horgászokkal. A Halak Napján stratégiai megállapodást írtunk alá, így segíthetünk egymásnak a horgászvizek hazai termelésű halakkal való ellátásának javításában. Már nemcsak a pontyra van igény, hanem a keszgefélékre, a balinra is. De ezen halfajok szaporításához hosszabb időre van szükség, hiszen legalább három éves ciklusokban lehet gondolkodni. A MOHOSZ felvásárlási szerződéseket készít, az egyesületek is több halat tudnak megvenni, mivel az áfacsökkenés nekik is pozitív fejlemény, hiszen 22 százalékkal többet fordíthatnak halvásárlásra.

• *Milyen marketingprogramokra számíthatunk az idén?*

– A marketingprogramunkat az idén bevezetett Minőségi Magyar Hal védjegy köré építjük. Szeretnénk a fogyasztóhoz olyan termékeket eljuttatni, amelyek a keltetéstől a feldolgozásig ellenőrzöttlen készülnek, és magyar termékek. Ehhez különböző forrásokat használunk fel. Azt reméljük a védjegytől – ahogy ezt *Fazekas Sándor*, az agrártárca vezetője is elmondta –, hogy az idei évben 30-40

cég lép be a védjegyprogramba. Az online médiamegjelenés mellett kóstoltatósokkal, rendezvényekkel próbáljuk népszerűsíteni a halat. Idén is megrendezzük az Országos Halfőző Versenyt, mégpedig Tiszafüreden, s ezen kívül a különböző szakkiállításokon is megjelenünk. Legközelebb a februárban megrendezendő Fe-Ho-Va kiállításon képviseljük az ágazatot. S ne feledjük, hogy a hagyományos helyi halfőző versenyeket – amelyek közül a legtöbb már országos hírnévre tett szert – is megrendezzük, s amiket a MA-HAL is támogat.

• *Az elmúlt fél évben meghirdetett egy országjáró programot is...*

– Hát, ez inkább egy saját vállalat, ami azt tartalmazza, hogy igyekszem minden héten legalább egy tagtársunkhoz ellátogatni. A munka miatt sokan nem tudnak eljönni egy-egy rendezvényre, de szükség van a személyes kapcsolatok kialakítására, mert így sokkal nagyobb rálátásom lesz az ágazat egészére. Így sokkal hatékonyabban tudom az érdekeket is képviselni, hiszen első kézből értesülök a problémákról, a termelői igényekről. S mint már említettem, a tagság egészségéért dolgozunk, ezért is törekszem arra, hogy naprakész információkkal „bombázzam” a tagságot. Akkor vagyunk hatékonyak, ha informáltak vagyunk, ezért minden fontos információt azonnal továbbítok a tagság részére.

• *Végezetül szóljunk az Európai Unióban zajló, minket érintő eseményekről!*

– Az Európai Unióban most foglalkoznak a 2020 utáni időszak agrárpolitikájának alakításával. Erdős Norbert uniós parlamenti képviselőt beválasztották az EU halászati bizottságába, így az AKI-val, a HAKI-val közösen összeállított anyagokkal segítjük a munkáját. Tavaly decemberben Brüsszelben Németh István elnök és Urbányi Béla elnökségi tag találkozott Erdős Norberttel, ahol megálapodtak abban, hogy a halastavak ökoszisztéma-szolgáltatásának felmérése alapján egy tavi zöldítési programot szeretnénk indítani 2021-ben. A gazdálkodóknak égetően szükségük van egy ilyen program elindítására, mert az egész halászati ágazat versenyhátrányban van a többi növénytermesztési és állattenyésztési ágazattal szemben. Továbbá hátrányban vagyunk az unión belül a tengeri halászattal szemben is, mert az EU egyelőre nem ismeri el kellőképpen a tógazdasági haltermelés jelentőségét. Pedig az uniós halfogyasztás egyik kitörési pontja az édesvízi akvakultúrás termelés növelése, mert az Unió távol-keleti importfüggősége igen nagy.

HAJTUN GYÖRGY

Oltalom alatt álló eredetmegjelölést kaphat az akasztói sziki ponty

A mezőgazdasági termékek és az élelmiszerek vonatkozásában az Európai Gazdasági Közösség az 1990-es évek elején alakította ki az első közösségi iparjogvédelmi oltalmi formát, a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek eredetmegjelöléseinek és földrajzi jelzéseinek közösségi oltalmát. Ennek célja a termelői közösségeknek magasabb jövedelmet eredményező minőségi, feldolgozott agrártermékek előállításának az ösztönzése volt.

Az uniós eredetvédelmi oltalmi rendszerek garanciát nyújtanak a fogyasztók számára a termékek földrajzi eredetére vonatkozóan, növelik az oltalom alatt álló termékek értékét, és javítják értékesítési lehetőségeiket. Az eredetmegjelöléssel, illetve földrajzi jelzéssel rendelkező termékek esetében a termék különleges minőségét a lehatárolt földrajzi terület sajátosságai (éghajlat, földrajzi terület, emberi tudás) eredményezik. Az uniós szabályozás szerint kétféle oltalmi forma létezik, az oltalom alatt álló eredetmegjelölés (OEM) és az oltalom alatt álló földrajzi jelzés (OFJ). A két kategória esetében csak az oltalom egyes feltételei eltérőek, az oltalom tartalma és marketingértéke nagyjából azonos. Az oltalom alatt álló eredetmegjelöléssel rendelkező termékek esetében a termék és a lehatárolt földrajzi terület között szoros kapcsolat található, ugyanis a termelés, a feldolgozás és az előállítás valamennyi fázisának az adott földrajzi területen kell történnie.

2017 júliusában a magyarországi haltermelők közül elsőként az Akasztói Szikiponty-termelő Konzorcium nyújtott be kérelmet a Földművelésügyi Minisztériumhoz, hogy az általuk termelt „Akasztói Szikiponty” oltalom alatt álló eredetmegjelölésben részesülhessen. A termékleírás szerint az „Akasztói Szikiponty” (*Cyprinus carpio L.*) elnevezés kizárólag az Akasztói és Dunateletlen közigazgatási területén belül, a magyar állam által elismert minősített pontyfajtából tenyésztett és minimum 2 nyaras korban élve vagy feldolgozva (frissen, hűtve, fagyaszta) értékesített, fajtaazonos egyedek vonatkozásában használható.

A konzorcium által elkészített termékleírást a benyújtást követően a Földművelésügyi Minisztérium nevében eljárva megtárgyalta az eredetvédelmi munkacsoport és az eredetvédelmi tanács is. Ezt követően megkezdődött a tagállami kifogásolási eljárás, mely során a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek, valamint szeszes italok földrajzi árjelzőinek oltalmára irányuló eljárásról és a termékek ellenőrzéséről szóló 158/2009. (VII. 30.) kormányrendelet 5.

FORRÁS: AKASZTÓI HALGAZDASÁG

Várhatóan 2018 első félévében az „Akasztói Szikiponty” a hazai termelésű halak, illetve haltermékek közül elsőként részesülhet uniós eredetvédelemben, amivel nagyban hozzájárulhat a magyarországi akvakultúra külföldi (el)ismertségéhez

§-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján a Földművelésügyi Értesítő LXVII. évfolyamának 2017. október 6-án megjelent 9. számában a termékleírás két hónapra közzétételre került. Tekintve, hogy nem érkezett kifogás a kérelemhez, ezért a Földművelésügyi Minisztérium eredetvédelmi főosztálya határozati javaslatot készített, melynek hatályba lépése után a mezőgazdasági termékek és élelmiszerek minőségrendszereiről szóló 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 8. cikkének (1) bekezdésében meghatározott adatok és iratok (kérelem, egységes dokumentum) továbbításra kerülnek az Európai Bizottság részére.

Az uniós kifogásolási eljárás keretében az Európai Bizottság illetékes főigazgatósága a megküldött anyagokat szakmailag ellenőrzi, és ha közzétételre alkalmasnak találja a termékleírást, akkor azt megteszi az Európai Unió hivatalos lapjában. A jogos gazdasági érdeküket igazoló személyek a 1151/2012/EU európai parlamenti és tanácsi rendelet 51. cikke alapján a kérelemben foglaltakkal kapcsolatos kifogásaikat a bejelentéstől számított két hónapon belül írásban nyújthatják be az illetékes tagállami szervezetnek. Amennyiben nem érkezik kifogás, a kérelmet elfogadottnak kell tekinteni.

**JUHÁSZ PÉTER – SZABÓ JÓZSEF –
UDVARI ZSOLT**

Magyar érdekek európai képviselése

A hazai halgazdálkodási szakigazgatás jelentős erőfeszítéseket tesz a magyar ágazati érdekek képviselésére az EU-ban. Az alábbiakban röviden összefoglaljuk ennek az érdekképviselési munkának a főbb irányait és eredményeit az elmúlt 2017. évben. Tekintettel arra, hogy az Európai Tengerügyi és Halászati Alappal (ETHA) kapcsolatos kérdések a Miniszterelnökség hatáskörébe tartoznak, ezekre csak annyiban térünk ki, amennyiben érintik a hazai stratégiaalkotást és az általános európai ágazati képviselést.

A Földművelésügyi Minisztérium ágazati szakfőosztályának, a Horgászati és Halgazdálkodási Főosztálynak az elmúlt évi európai tevékenysége – hazánk európai képviseléséből fakadó kötelezettségeken, mint pl. a brüsszeli bizottsági és tanácsi üléseken – az alábbi fő irányok köré épült:

I. Együttműködés az édesvízi akvakultúrában érdekelt EU-tagállamokkal (FFF csoport) az édesvízi akvakultúra érdekeinek hatékonyabb európai képviseléséért;

II. Aktív részvétel az Európai Bizottság Agrárkutatói Állandó Bizottságának Halászati Stratégiai Munkacsoportjában (SCAR-Fish) az édesvízi halgazdálkodási kutatási prioritások hangsúlyosabb megjelenítése érdekében;

III. A halászati ellenőrzés terén történő együttműködés erősítése az Európai Halászati Ellenőrzési Hivatallal (EFCA).

1. A tenger nélküli tagországok informális munkacsoportja (Landlocked Countries' Group, LLC) az édesvízi akvakultúra érdekeinek hatékonyabb képviselésére, illetve az EHÁ-val, majd az ETHÁ-val kapcsolatos érdekegyeztetések céljából magyar kezdeményezésre jött létre. A csoporthoz hamarosan csatlakoztak olyan országok is, amelyek rendelkeznek tengerparttal, de az édesvízi akvakultúra is fontos szerepet játszik náluk (pl. Németország, Lengyelország). Emiatt, valamint az utóbbi évek bővítési törekvései miatt 2016 végén a csoport „Az édesvízi halak barátai”-ra (Friends of Freshwater Fishes, FFF) változtatta a nevét.

Az elmúlt évben az FFF csoport egyeztetéseinek kiemelt témája a 2020 utáni halászati támogatások kérdése volt. Az Európai Bizottságban most kezdődik a következő programozási időszak tervezése, és bár egyelőre nincs véglegesen kialakult koncepció az ETHA támogatásainak jövőjéről, az elmúlt időszakban napvilágot látott több olyan elképzelés is, amelyek Magyarország számára előnytelennek tűnnek. Mint arról korábban a Halászati Lapok is beszámolt, 2017-ben magyar kezdeményezésre tíz ország (Bulgária,

Csehország, Horvátország, Magyarország, Németország, Litvánia, Lengyelország, Románia, Szlovákia és Szlovénia) közös nyilatkozatban hívta fel a Bizottság figyelmét az édesvízi akvakultúra jelentőségére és támogatása fenntartásának fontosságára. Cseh kezdeményezésre folyamatban van egy újabb közös állásfoglalás megfogalmazása is, amelyben a résztvevő országok kifejtik a véleményüket az ETHA jelenlegi hiányosságairól, és megfogalmazzák a jövőbeli program kialakítására vonatkozó javaslatukat. Az állásfoglalás tervezetbe a magyar észrevételek is bekerültek.

A közös fellépéssel párhuzamosan a hazai szakigazgatás és szakdiplomácia a brüsszeli Bizottsági, munkacsoporti ülésein is több alkalommal jelezte a magyar érdekeket, elképzeléseket. A koordinált fellépéshez a MA-HAL is hozzájárult az Erdős Norbert EP-képviselő úrral folytatott december eleji egyeztetésével, aminek köszönhetően az édesvízi akvakultúra támogatása képviselői kérdésként az Európai Parlamentben is felvetésre került.

A hatékony fellépés érdekében elengedhetetlenül fontos az érintett szereplők (FM, MAHOP IH, MA-HAL) rendszeres egyeztetése, a közös álláspont kialakítása és következetes európai képviselése, mind az FFF-fel, mind az európai intézményekkel folytatott egyeztetések során.

2. A munka további fontos része az édesvízi halgazdálkodási kutatási prioritások érvényesítése az Európai Bizottság Agrárkutatói Állandó Bizottságának Halászati Stratégiai Munkacsoportjában (SCAR-Fish). A SCAR-Fish az elmúlt évek során felmérte az európai kutatási prioritásokat, amelyeket eljuttatott az Európai Bizottságnak, hogy azok bekerülhessenek a következő kutatási keretprogramba. A munkában hazánk is aktívan részt vett, azonban mivel a SCAR-Fish ülésein a tenger nélküli országokat rendszerint csak Magyarország képviseli, az édesvízi kutatási témák a tengeriekhez képest óhatatlanul alulreprezentáltak bizonyultak, annak ellenére, hogy a SCAR-

Fish a javaslatok regionális szempontú súlyozására törekedett. Emiatt Magyarország kérte az édesvízi kutatási prioritások felmérésének felvételét a SCAR-Fish 2017. évi munkaprogramjába, és vállalta ennek a munkának a koordinálását. A prioritások tervezete először 2017 októberében került bemutatásra, a SCAR-Fish 19. ülésén. A résztvevők pozitívan fogadták a listát, kiemelve, hogy az alapvetően összhangban van az általános európai prioritásokkal. Több, az édesvízi akvakultúrában szintén érdekelt ország (pl. Finnország, Spanyolország, Svédország) jelezte, hogy ők is szeretnék beépíteni a saját javaslatukat. Emiatt újabb egyeztetési körre került sor, majd a véglegesített listát az FFF csoport 2017. decemberi ülésének jóváhagyása után eljuttattuk a SCAR-Fish-nek. A SCAR-Fish decemberi 20-ai ülése az édesvízi kutatási prioritások témáját a 2018. évi munkaprogramba is felvette, illetve támogatta, hogy a SCAR CASA projektje támogatásával 2018-ban megszervezzünk egy prioritizációs workshopot a kiemelt fontosságú kutatási témák meghatározása céljából.

3. További fontos tennivaló volt az Európai Halászati Ellenőrzési Hivatallal (EFCA) való együttműködés elmélyítése. Magyarország, a Közös Halászati Politika (KHP) követelményeivel összhangban, jelenleg is együttműködik az EFCA-val a jogellenes, nem bejelentett és szabályozatlan (IUU) halászat megakadályozása és a haltermékek forgalmának ellenőrzése területén. Tenger nélküli országgént Magyarországon ez a munka főként a fogási tanúsítványok ellenőrzésére és a jogsértésekkel kapcsolatos kölcsönös segítségnyújtásra, információcserére korlátozódik. A KHP nem terjed ki az édesvízi halászati ellenőrzésekre, a halőrzésre, így azokat az ETHA sem támogatja. Ugyanakkor az édesvízi és tengeri ellenőrzésekkel kapcsolatos feladatok és kihívások alapvetően hasonlóak, ami indokolttá teszi a tenger nélküli országok nagyobb mértékű bevonását az EFCA munkájába, illetve az édesvízi tapasztalatok hatékonyabb megosztását a tengeri országokkal. Ennek érdekében 2017. november 22-én magyar kezdeményezésre az EFCA Budapesten tartotta a tenger nélküli tagállamok halászati ellenőrzésének szentelt első szemináriumát, amelyen rész vett az EFCA ügyvezető igazgatója, Pascal Savouret is.

LENGYEL PÉTER

Földművelésügyi Minisztérium
Horgászati és Halgazdálkodási Főosztály

Tizzasülyön a vevő igénye a fontos

Hajlamos az ember kevésbé odafigyelni azokra a gazdálkodókra, akik csendben, szorgalmasan, s eredményesen végzik a tevékenységüket. Ez pedig hiba. Régen jártunk Tizzasülyön a Tiszahalker Kft.-nél, ahol a Kovács Zoltán ügyvezető igazgató által vezetett kis csapat – 18-an gondozzák a 420 hektáros tógazdaságot – évről évre helytáll, és termeli a jó minőségű pontyot és más halfajokat. Kovács Zoltán – aki a MA-HAL felügyelő bizottságának elnöke is – nem szereti a rivaldafényt, de azért ha szükséges, akkor mindig elmondja a véleményét.

A Jász-Nagykun-Szolnok megyei tizzasülyi Haltermelő és Kereskedelmi Kft. (Tiszahalker) 1994-ben alakult, négy magánszemély összefogásának eredményeként. Az Állami Vagyonyügynökség privatizációja során jutottak a 424 hektáros tógazdasághoz. A gazdaság nem teljes üzemű, mivel itt nem folyik szaporítás, de az ivadékneveléstől a piacos haltermelésig végzik a munkát, s évente 300-350 tonnányi pontyot (ez adja a „termésük” 85 százalékát), amurt, busát, harcsát, csukát, süllőt és kárászt termelnek. A cég az országban található mintegy félezer tógazdaságból a tíz legnagyobb közé tartozik. A takarmányozás kiegészítő szereppel bír a haltermelésükben, s az eredmények igazolják, hogy a tavaik többségében 60 százalék a természetes, 40 százalék a takarmány hozamaránya. Alapvetően tehát a természetes táplálék, és a szerves trágya tápanyag-utánpótlásra helyezik a hangsúlyt. Nem mindig sikerül ezt tartani, van, amikor az arányok megfordulnak, de a cégvezető szerint jó úton járnak. Érdekesképpén említette meg Kovács Zoltán, hogy a Minőségi Magyar Hal Védjegy programba szeretnék bevonni az afrikai harcsát is, de ez azért nehéz, mert a védjegy szabályai szerint csak azok a halfajok vehetnek részt benne, amelyek nem fogyasztanak génmódosított takarmányt.

Egyelőre a haltápok szinte mindegyikében van génmódosított szója. A tizzasülyi cégnél azonban igazolni tudják, hogy itt nem használnak génmódosított szervezetet tartalmazó tápot.

A tavak népesítési sűrűségét az határozza meg, hogy milyen végterméket igényel a vevő, mondta a cégvezető. A tógazdaság vevői a ponty esetében 2-2,5 kilogrammos tükrös halat igényelnek, ezért a népesítési sűrűséget is ennek megfelelően határozták meg. Egy-egy tóba 300-320 kilogramm pontyot helyeznek ki hektáronként, így 80 százalékos megmaradás mellett a 3 kilogrammos súlyt is eléri az egyedek. Nincsenek tehát csúcshozamok, a Tiszahalkernél 800-900 kilogramm nettó hozammal már elégedettek, hiszen így már nyereséges a gazdálkodásuk. Nem mellékesen, 1994 óta egyetlen egy évben sem volt veszteséges a cég tevékenysége, az adózás előtti nyereség 5, és 20 millió forint között realizálódik. Az elmúlt évről is az mondható, hogy nem lesz veszteséges a cég, az ügyvezető szerint jó közepes évet zártak. Ugyanakkor a vevőiket folyamatosan kiszolgálják, az év 52 hetéből 49-50 héten mindig halásznak. A múlt év ebből a szempontból nem volt jó, mert előző évből kevés hal maradt, és másfél hónapig nem tudták a vevőiket kiszolgálni. Aki pedig boltot üzemel, annak ez komoly problémát jelent. A folyamatos halellátási igény piaci oldalról is jelen van, de ez mindenkinek fontos volna, mert így egész évben lehetne jó minőségű magyar halat a fogyasztóhoz eljuttatni. Sajnos még kevesen vannak azok a haltermelők, akik egész évben képesek kiszolgálni a vevőiket. A Tiszahalker Kft.-nél azért dolgozik 18 fő állandó munkaviszonyban, mert a heti kétszeri lehalászáshoz szükség van ennyi szakemberre.

A halárral kapcsolatban Kovács Zoltán elmondta, hogy náluk egész évben azonos áron kapják a vevők a halat. Az áfa csökkentése a halár mérséklését is jelenti a cégnél, és valószínű, hogy áfavisszaigény-

A SZERZŐ FELVÉTELE

Kovács Zoltán: 1994 óta egyetlen egy évben sem volt veszteséges a cég tevékenysége

lökké lépnek elő az eddig áfabefizetőként működő a halas cégek. A vevői körben egyébként nincsenek horgás egyesületek, ide olyan állandó partnerek jönnek áruért, akiknek saját halbaltjuk van, vagyis viszonteladók. Szekszárd, Baja, Szeged, Gyöngyös, Budapest, Szolnok az, ahol a tizzasülyi pontyot értékesítik.

A fejlesztések szempontjából pozitív példa lehet a Tiszahalker Kft., hiszen 1994-ben döntöttek úgy, hogy minden évben végrehajtanak valamilyen fejlesztést. Ennek volumene nem mindig egyforma, hiszen volt olyan évük, amikor 20 millió forintot, volt hogy 50 millió forintot költöttek fejlesztésekre. A beruházásokkal a termelési kapacitásukat legalább szinten tartják, ami azért nagy szó, mert országos szinten a tógazdaságok termelési kapacitása lassan, de biztosan csökken. Elsősorban azért, mert nem történnek meg a tőrekonstrukciók, mivel a pályázati lehetőségeket sem használják ki kellő mértékben a termelők. A cég 16 tőegységgel rendelkezik, s ha évente egyet újítanak fel, akkor 16 éves a rotáció a tőrekonstrukció szempontjából, ami az Alföldön nem rossz arány. A gépesítés területén is jelentőset léptek előre: egyedi trágyaszóró hajóval rendelkeznek, amely már hét éve jól működik. Az alföldi tógazdaságoknak vannak előnyei, mivel jó minőségű vizet kapnak, és folyamatosan rendelkezésükre is áll a szükséges vízmennyiség. A vízkészletjárulékos vízmentes vízmennyiséggel a tógazdaság is jól járt, de a vízszolgáltatás és a vízlecsapolás díja továbbra is jelentős teher a tizzasülyi cégnél.

Végezetül Kovács Zoltán az ideai esztendőről elmondta, hogy a tavalyinál jobb évre számít, mert jelentősebb az átmenő készletük.

H. GY.

Eredményes munka folyik a fehér-tói gazdaságban

Öten ültük körül az asztalt, amikor a MA-HAL „delegációja” ellátogatott a Szegefish Kft.-hez. Sztanó János ügyvezető igazgató Lódi György termelési igazgatóval fogadta a Balogh József tiszteletbeli elnök, Sziráki Bence ügyvezető igazgató és e sorok írója alkotta csapatot. Volt miről beszélni, mivel évek óta nem jártunk a dél-alföldi halas cégnél.

Sztanó János az elmúlt évi gazdálkodásukkal kapcsolatban kedvező eredményekről számolt be. Azt tapasztalták, hogy a piacon keresik a jó minőségű halat, elsősorban pontyot, így az árak is feljebb kúsztak a múlt évi karácsonyi időszakban. Ennek megfelelően a cégnél a vevők kiszolgálására koncentráltak, s a már megszokott módon szervezték a piacot. Azt a piacot, amellyel tavaly sem volt gondjuk. A terveket meghaladó hozammal az évek óta visszajáró vevőiket szolgálják ki, így Dél-Magyarországon a vendéglátó egységeket, Baját és környékét, de Bátaszéken, Szekszárdon is a cég halát árusítják. Az ügyvezető külön is említi, hogy igen büszkéek arra, hogy a ma már az egyik legnagyobb országos halas rendezvényen, a Bajai Halfesztiválon szegedi hal biztosítja a halászlé-alapanyag felét, kétharmadát.

Mindez jelzi, hogy jó minőségű a Szegefish Kft. hala, mivel kevés a zsírtartalma és kemény a húsa a tükrös pontynak. A visszatérő törzsvevők mellett évtizedek óta jelentős volumenű exportot bonyolítanak, Olaszországba, Németországba és a szomszédos országokba is jut étkezési és tenyészhaluk. Két-három év óta jelentős mennyiségű pontyot és busát értékesítenek a lengyel piacon. Időnként az erdélyi régiókban is igény van a szegedi halra, attól függően, hogy a saját termelésük hogyan alakul. Ami a horgászpiacot illeti, a korábbi években csak néhány horgász egyesület érdeklődött a haluk iránt, ám az utóbbi évben megnőtt a kereslet ezen a téren is, bár az ügyvezető bevallása szerint nem szorgalmazzák a további horgászpiaci növekedést, mert elsősorban a visszatérő horgászvevőiket szolgálják ki. A termelés volumenét ugyanis nem érdemes tovább növelni, mert a tavak eltartó képessége nem korlátlan. Ha nagyobb számú a kihelezés, akkor a halak kisebbre nőnek, s az 1,7-1,8 kilogramm alatti pontyot ma már nem tudják értékesíteni. A harcsatermelésük a tiszai kárász szaporulatától függően alakul, mivel a Tiszából kapják a vizet a tavak feltöltéséhez. Ha jó a kárászszaporulat, akkor a harcsaállomány is nő, mivel van elegendő táplálékuk. Ugyanakkor ha nagyobb a harcsatermés a megszokottnál,

akkor a piac sem kedvez, mert csak alacsonyabb áron lehet értékesíteni a szürkeharcsát. Csuka szaporításával is foglalkoznak, de csak egy nyaras korig tartják az állományt, a 30-60 dekás egyedeket hazai és külföldi piacokon értékesítik. A süllő szaporításával nem foglalkoznak. Ami a tiszai

kabb madárfajt, és kiszámolják, mennyi halat visznek el a tavakból. Egy kormorán naponta 70 dekagramm halat fogyaszt, a sirály 5 dekagrammot. Számításaik szerint évente 35-60 millió forint kár keletkezik az ökoszisztéma fenntartásából. A cég egyébként évek óta elkészíti ezt a „vesztégtáblázatot”, amit tájékoztatás céljából megküld a terület természetvédelmi kezelőjének.

A fehér-tói gazdaságról érdemes tudni, hogy a bruttó területük meghaladja a 2 ezer hektárt, amiből a termőfelület 1924 hektárt tesz ki. A termőterületből 400

Sziráki Bence, Sztanó János, Balogh József és Lódi György

vízzel „bejön”, azt tartják, de szintén csak egy nyaras korig. Lehalászáskor a 25-30 dekás süllőt kiválogatják, feldolgozzák, s a szegedi éttermeknek értékesítik.

Minden évben minden tavat szárazra lehalásznak, s ami hal kinn marad, azt a madarak elviszik, így a tavakat teljesen kitisztítják. Lehalászáskor a megmaradt kárászt is a feldolgozójukba szállítják, megtisztítják, és a boltjukban értékesítik. A madárkár változatlanul nagy probléma a cégnél. A nagy kormoránok szerepét a kis kormoránok vették át, ami azért nagy probléma, mert madárriasztási, gyérítési engedély alapján a nagy kormoránt lőhetik, de a kis kormorán védett, így az nem gyéríthető. A szegedi egyetemnek hagyományosan erős az ornitológiai tevékenysége, természetfényképezésre legalább két tucat embernek van engedélye. Itt nagyon gazdag a madárvilág, ami nagy károkat okoz a haltermésben. A Csongrád Megyei Madártani Egyesülettől minden évben megkapják a szinkronszámlálás eredményeit, amelyből kiválogatják a hét legfalan-

hektár a bérlemény, a többi a kft. tulajdona. A nemzeti parkkal évek óta folyik a vita arról, mi számít bérelt területnek. A cégnek az az álláspontja, hogy a körtöltéses halastó annak számít: ahol van tófenék és van töltés, hogy a vízfeltöltést, lecsapolást, lehalászást el tudják végezni. A 400 hektár viszont csak tófenék, a töltések, a műtárgyak a kft. tulajdonában, külön helyrajzi számon vannak. Így viszont a halastó nem halastó, csupán egy szikes földterület, legelő, mégpedig 4,67 AK-értékkel. Nos, még folyik a vita a bérelti díj mértékén (a cég az AK-érték alapján 12,5 ezer forint bérelti díjat fizet jelenleg is, míg a nemzeti park 31 ezer forintot követel), s egyelőre nem tudják a bérelti szerződéseket újra kötni. Ez viszont azért probléma, mert a cég ezeket a területekre nem tud pályázni a MAHOP kiírásaira. A Szegefish Kft.-nek viszont 1924 hektárra van érvényes vízjogi engedélye, ami azt jelenti, hogy a négyszáz hektárt is halastóként tudják hasznosítani, s a terület vadászati jogait szintén a kft. gyakorolja. Nem az egyedüli

cégként küzdenek hasonló problémával, ám megoldást csak jogszabály-módosítással lehet elérni. Erre pedig egyelőre még várni kell...

Az ügyvezető a fejlesztésekkel kapcsolatban elmondta, hogy a gödöllői SZIE Halgazdálkodási Tanszékével közösen valósítottak meg egy GINOP-projektet, amelynek keretében a keltetőház rekonstrukciója megtörtént, és a harcsa-, csuka-keltetést is itt fogják végezni. Fut egy másik pályázatuk is, az új halastónál a tápcsatorna karbantartását, kotrását kívánják megoldani, amelyhez még egy új szivattyú telepítése is megtörténik. Előkészítés alatt áll a környezetvédelmi támogatásra benyújtandó pályázatuk is, amelynek keretében egy vákuumos halszivattyút szeretnének beszerezni.

A halfogyasztás további növelésének egyik legnagyobb gátja, hogy a vidék, a kisebb települések lakossága nem jut hozzá a halhoz. A szakma sem tudta eddig megszervezni, hogy ezekben a helységekben a folyamatos ellátás biztosított legyen. Korábban a Halért – amelynek üzletei, lerakatai voltak, és közvetlenül a tógazdaságoktól vette meg a friss halat – terítette az országban, és színvonalasan megoldotta a halkereskedelmet. A másik fő probléma az, hogy a lakosság egy része csak halászlében tud gondolkodni, egyéb halételek receptjét nem ismeri. Sztanó János szerint „falusi” rendezvényekhez kapcsolódó kóstoltatásokkal lehetne az embereket „rászoktatni” a halfogyasztásra. A harmadik gátló tényező, hogy sokan félnek a szálkától, ezért nem mernek halat enni. Filézéssel ez a probléma teljes mértékben kiküszöbölhető. A jövőben azokat is meg kell célozni a halételekkel, akik egyáltalán nem kedvelik ezt a húst. Nekik is tudniuk kell, hogy a halhús fogyasztása nemcsak egészségügyi szempontból fontos táplálék, hanem azt is meg kell tapasztalniuk, hogy rendkívül változatos módon elkészíthető. De a fogyasztónak azt is tudomásul kell vennie, hogy a hal ugyanolyan hús, mint a sertés vagy a baromfi, és minden húsfélel elkészíthető belőle.

Új hírrel is szolgált az ügyvezető. Az 1930-ban épült fehér-tói halgazdaságot szeretnék a nemzeti értéktárba felvetetni és a hungarikumok közé soroltatni. Az első lépéseket már megtették, ami azt jelenti, hogy a helyi értékek tárházához bejelentették a szándékukat. Szeged, Szatymaz, Sándorfalva már bejegyezte a helyi védettséget, és már a Csongrád megyei értéktárban is szerepel a fehér-tói gazdaság. Innen már csak egy lépés kell ahhoz, hogy hungarikummá nyilvánítsák ezt a 2100 hektáros területet. Sztanó János hozzátette, hogy nem elsősorban a Szegedfish

Kft.-nek fontos ez a besorolás, hanem a magyar tógazdasági rendszernek, mivel a halastavak létrehozásában sok-sok olyan képzett, köztisztelő ember vett részt, akiknek a nevét nem szabadna elfelejteni. A cég nevesítette azokat az embereket, akik kötődtek a fehér-tói gazdasághoz, így többek között *Wojnarovich Elek* professzort, aki emlékezetes levelet írt a Fehér-tóról. *Bakos János* szintén szerepel a listán, de az utolsó önálló halgazdasági igazgató, *Simon Lajos* nevét is megemlítik. De a korábbi újságokból is idézik a tógazdaság tervezőjét, a Madártani Intézettől *Berecz Péter*, *Csizmazia György* munkásságát. A 15 oldalas előterjesztésben részletesen alátámasztották, miért érdemi meg Szeged-Fehértó halgazdálkodása a hungarikum besorolást.

Egy másik korábbi kezdeményezésről is szót ejtett az ügyvezető. A Szegedfish Kft. 2014 májusában kérte, hogy a szegedi halászlé kerüljön be a hungarikumok közé. A bíráló bizottság akkor úgy ítélte meg, hogy a turisztika, vendéglátás ágazati értéktárban van a helye. Ezzel alapvetően egyet is

értettek, mindaddig, míg egy későbbi előterjesztés alapján a bajai és a tiszai halászlé nem minősítették hungarikummá. Sztanó János most már azt tartaná szerencsésnek és igazságosnak, ha a „magyar halászlé” lenne hungarikum, úgy, hogy a különböző tájegységek főzési módjai alcímekben szerepeljenek. Mert mindegyik tájjellegű halászlénk izletes, finom magyar étel, valamennyinek megvan a maga fogyasztói közönsége. Sztanó János végül azt hangsúlyozta, jó dolog, hogy a szakmaközi szervezet megalakításával ismét egyéssé vált a szakma. Ügyelni kell arra, hogy az ágazat valamennyi szereplője „érezze” a szervezet törődését, és ne legyenek kivételezettek. Arra is szükség van, hogy a szervezet működését anyagi oldalról biztosítsa a tagság, mert enélkül nem lehet megalapozott anyagokat készíteni az ágazat helyzetéről. A MA-HAL jó úton halad, de még további munkatársakra is szükség van az ügyintéző szervezetben ahhoz, hogy naprakészen, felkészülten lehessen tárgyalni a döntéshozókkal.

H. GY.

Nemzeti Halászbál SZÉKESFEHÉRVÁR 2018

**A Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet és az Aranyponty Halászati Zrt. tisztelettel meghívja
A VII. NEMZETI HALÁSZBÁL rendezvényre.**

Fővédnök: Dr. Fazekas Sándor miniszter

Helyszín: Székesfehérvár, Hotel Magyar Király****

Időpont: 2018. március 2. 19:00

Jelentkezés: www.magyarhal.hu/halaszbal

Jelentkezési határidő: 2018. február 26.

Főszervező: Sziráki Bence

Telefon: +36 (30) 361 3685

Email: iroda@magyarhal.hu

Magyar Akvakultúra és Halászati Szakmaközi Szervezet
www.magyarhal.hu

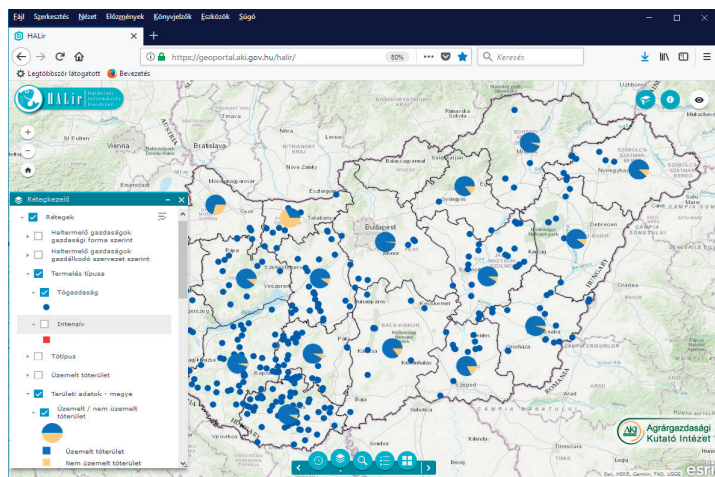
Halászati Információs Rendszer az AKI-ban

Az Agrárgazdasági Kutató Intézet (AKI) folyamatosan bővíti információs szolgáltatásait, így az eddigi statisztikai jelentések és lekérdezhető adatbázisok mellett elindította térképi adatszolgáltatását is. A Halászati Információs Rendszer (HALir) az „Állami halgazdálkodási feladatok támogatása” fejezeti kezelésű előirányzat részeként, a Földművelésügyi Minisztérium támogatásával jött létre, és a fejlesztése folytatódik. Célunk egy olyan rendszer kialakítása, amely az ágazati igazgatás igényeinek kiszolgálása mellett hasznos információkat nyújt valamennyi halgazdálkodásban érintett szereplő, valamint a fogyasztók számára is.

Elő lépésként egy olyan, nagyrészt nyilvános honlap kialakítására került sor (<https://geoportal.aki.gov.hu/halir/>), melyen az AKI által az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Program (OSAP 1249) keretein belül gyűjtött haltermelési

sága és a termelt hal mennyisége kategóriákba sorolva, a Natura 2000 területen is gazdálkodók, valamint a tógazdaságokban termelt halfajok.

Szintén a tematikus rétegek listájából választhatók megyei, illetve régiós adatokra vonatkozó kördiagramok, például az üzemelt/nem üzemelt, valamint a Natura/nem Natura területek megoszlása, a lehalászott, illetve előnevelt anyag fajonkénti megoszlása, valamint a férfi/női foglalkoztatottak arányának bemutatása.

adatok jelennek meg. Az információk a halastóval és intenzív haltermelő üzemmel rendelkező adatszolgáltatóktól beérkezett adatokat tartalmazzák. Jelenleg a 2014–2016-os évekre bejelentett adatok kerültek feldolgozásra.

A rendszer célja, hogy minél pontosabb információkat szolgáltatson, de az adatvédelmi szabályok miatt a megyei, illetve a régiós aggregált adatok csak akkor jeleníthetők meg, ha legalább 3 adatszolgáltatótól származik adat, a telephelyekre vonatkozóan pedig csak általános, illetve kategóriákba sorolt adatok jelennek meg.

Elérhető funkciók

A megjelenítéshez használt alaptérkép egy topográfiai térkép, de lehetőség van más típus (pl. műholdfelvétel) kiválasztására.

Előre definiált, tematikusan szimbolizált térképi rétegekkel jeleníthetők meg a haltermelő tógazdaságok általános jellemzői, például a gazdasági forma szerinti besorolás, a termelés típusa (tógazdasági vagy intenzív üzemi), az üzemelő tóterület nagy-

szűrő segítségével a korábbi évek is megtekinthetők, így az esetleges változások követhetők.

Néhány tájékoztató réteg is megjeleníthető, amelyek nem a gyűjtött halgazdálkodási adatokból származnak, de kapcsolódnak a haltermeléshez – jelenleg ilyen rétegek szerepelnek a Ramsari vizes élőhelyek, valamint a Natura 2000 területek.

Az aggregált adatok lekérdezése megyei, illetve régiós foltterképek elkészítésére ad lehetőséget. Ez esetben a felhasználó egy hierarchikus menü keresztül tudja a kívánt adattartalmat kiválasztani, és a megjelenítés módja is beállítható. A foltterképeken mindig a kiválasztott év adata ábrázolható, de a megjelenítés után egy adott megye/regió idősoros adata is megtekinthető oszlopdigramok formájában.

Fejlesztési tervek

A rendszert úgy szeretnénk bővíteni, hogy minél több szereplő számára hasznos információkat szolgáltatson. Úgy gondoljuk, hogy a HALir jó lehetőséget ad a halterme-

lők, horgászok és fogyasztók közti kapcsolat elősegítésére, amely cél érdekében az FM mellett szeretnénk együttműködni a MA-HAL és a MOHOSZ képviselőivel. A fejlesztési tervek közt szerepel például a jelenleg még hiányzó vízrajzi adatok megjelenítése, valamint egy károkonakártétel-bejelentő rendszer is, aminek az adatai jó alapot adhatnak egy későbbi kárenyhítési rendszer kialakításához.

A rendszer lehetőséget nyújt különböző szolgáltatások megjelenítésére is (pl. rekreáció, horgászat, egyéb szolgáltatások), azonban a nyilvánossá tehető adattartalom ez esetben a gazdaságok önkéntes adatszolgáltatásán múlik.

Kérjük, hogy a rendszer fejlesztésével kapcsolatos javaslataikat, véleményüket juttassák el hozzánk akár közvetlenül, akár a szakmai szervezeteken keresztül!

GAÁL MÁRTA, MOLNÁR ANDRÁS
geoportal@aki.gov.hu

A balin lett az év hala

A Magyar Haltani Társaság honlapján rendezett közönségszavazás eredményeként 2018-ban a balin viselheti az Év Hala címet. A verseny győztese a három jelöltre beérkezett 5771 szavazat 38 százalékát kapta, jelentősen megelőzve a második helyezett domolykót (33%) és a harmadik helyezett kövi csíkot (29%). A balin (*Leuciscus aspius*) a zömmel békés fajokat magába foglaló pontyfélék családjába tartozik, mégis ragadozó faj. Teste megnyúlt, mérsékeltlen magas, oldalról lapított. Látása igen jó, érzékszervei fejlettek. Pikkelyei aprók, az alsó úszók gyakran már a fiataloknál is rózsaszínűek, az idősebbeknél pedig kifejezetten vörhenyesek. Nagynövesű hal, jól fejlett példányainak hossza 50–60 cm, de kivételesen az egy métert is elérheti. Az abszolút magyar horgászrekord 10,54 kg (1991).

A balin rendkívül érzékeny a szennyeződésekre és a környezetében bekövetkező változásokra, ennek ellenére szinte egész Európában megtalálható, hazánk területén őshonosnak tekintjük. Elsősorban a nagyobb folyók lakója, ahol a márnázónától egészen a torkolatig megtalálható. Magányosan vagy néhány fős csapatokban keresi táplálékát, amely az első időkben planktonszervezetekből és apró gerinctelen állatokból áll, majd áttér a halfogyasztásra. Nyíltvízi ragadozó lévén legfontosabb zsákmánya az ugyanott csapatosan élő kűsz.